

Kan HUNDAR få

BRÖSTCANCER?

Av: PATRICIO RIVERA SOM ÄR VETERINÄR OCH FORSKARE PÅ SLU I UPPSALA & MIA OLSSON
Foto: CARL BLOMGREN

Patricio Rivera tog sin examen i hemlandet Chile -95 och sex år senare flyttade han till Sverige. Nu är han svensk medborgare lever radhusliv i Uppsala med sin svenska sambo, hennes son och deras hund, den "ridge-lösa ridgebacken" Nala.

- Här i Sverige får jag göra det jag vill, jag behöver inte leva ett konventionellt liv. Jag spelar trummor i ett rockband och jag kan gå klädd som jag vill, något som hade varit otänkbart om jag bott kvar i min gamla miljö.

Patricio jobbar på universitetsdjursjukhuset som veterinär men ägnar sig nu utslutande åt sin forskningsavhandling på juvertumörer hos hund. Nedan berättar han mer om vad juvertumörer innebär, sin spännande forskning och hur du kan hjälpa till.

JUVERTUMÖRER HOS HUND

Våra hundar kan i likhet med människor drabbas av bröstcancer men kallas juvertumörer hos hundar. När en tik har knölar i jувret kan det betyda att hunden har inflammationer i jувret, infektioner eller är skendräktig men oftast är det tyvärr tumörer. Hos okastrerade tikar är juvertumörer den vanligaste tumörtypen och i ytterst sällsynta fall kan det uppträda även hos hanhundar. I likhet med människor drabbas hunden oftast i medelåldern.

Man skiljer på godartade och elakartade tumörer. Drygt 50 % av juvertumörerna är godartade. Godartade tumörer sprider sig inte till andra delar av kroppen medan elakartade har en potential att sprida sig med uppkomst av dottersvulster i andra organ och vävnader som följd.

DIAGNOS

En hund med knölar på undersidan bör alltid undersökas av veterinär för bedömning (bedöma om det är en juvertumör eller inte). Det enda sättet att ställa en säker diagnos är via en mikroskopisk undersökning av tumören s.k. biopsi. Allra helst ska hela tumören avlägsnas vid ett sådant ingrepp. Biopsin ger säkrare upplysning om vilken typ av tumör hunden har samt om huruvida man lyckats avlägsna all tumör vävnad eller inte samt risk för återfall/spridning.

BEHANDLING OCH PROGNOSE

Behandlingen är kirurgi (avlägsnande av hela tumören). Den grundläggande

behandlingsprincipen är så mycket tumörvävnad som möjligt skall avlägsnas så snart som möjligt; men det kan finnas omständigheter som gör att man låter den sitta kvar. Operation för juvertumör är en av de vanligaste operationer som görs på ett djursjukhus. När man har bestämt sig för operation gör man en röntgenundersökning av hundens lungor. Orsaken är att tumörer ibland sprider sig i kroppen och då är lungorna en vanlig plats för spridning s.k. metastaser. Om tumören har spridit sig är prognosen dålig och för dessa hundar rekommenderas oftast avlivning. Om tumören inte verkar ha spridit sig till andra delar av kroppen rekommenderas operation.

Även godartade tumörer bör tas bort eftersom de ibland kan omvandlas till elakartade tumörer. Ju tidigare tumören tas bort desto mindre är risken för spridning. Vid operationen tar man bort antingen bara tumören, den juverdel den sitter i eller flera juverdelar beroende på lokalisering och om det finns flera tumörer. Prognosen efter operation är individuellt mycket olika och beror på tumörens karaktär.

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

Det finns inte mycket man kan göra för att undvika att hunden får juvertumör.

Den enda åtgärden som kan ha verkligt stor betydelse är en tidig kastrering.

En tik som kastreras tidigt, helst före sitt första lopp får en dramatiskt minskad risk att drabbas av juvertumörer senare i livet. För att kastrering av tiken ska skydda mot juvertumörer är det viktigt att den utförs

tidigt i livet, ju tidigare desto bättre. Tumören är beroende av könshormoner, som försvinner i och med kastrering. Om tiken kastreras före sitt första löp är risken i princip obefintlig. Risken för juvertumör ökar något om man ger hunden p-sprutor. Varken dräktighet, skendräktighet eller kastrering sent i livet påverkar risken för juvertumörer.

GENETISK FORSKNING

Inom medicinsk forskning vill man studera sjukdomar hos människor. Till detta används ofta djurmodeller eftersom det är enklare och många anser att det är etiskt mer försvarbart. I vår forskning använder vi hund som genetisk modell. Detta innebär för hunden i forskningen endast att vi tar ett enkelt blodprov som vi sen utvinnet DNA ur. Från vår synvinkel slår vi två flugor i en smäll, genom att studera sjukdomar hos hundar kan vi förbättra hundarnas hälsa samtidigt som vi skaffar oss bättre kunskap om liknande sjukdomar hos människa.

Juvertumörer hos hundar är en utmärkt modell för att studera bröstcancer hos människor. Brösttumörer är den vanligaste typen av tumörer hos tikar, liksom hos kvinnor. Eftersom hundar är genetiskt mer lika människor än de vanligen använda laboratiemössen är de mer relevanta modelldjur för grundforskning om bröstcancer. Juvertumörer hos hund är överrepresenterade hos vissa raser och vi misstänker därför en genetisk orsak. Exempel på hundraser som drabbas oftare än andra inkluderar engelsk springer spaniel, boxer, schäfer och doberman. Korthårig Collie är emellertid en hundras som sällan drabbas.

Tumörsjukdomar är genetisk komplexa vilket innebär att flera gener ligger bakom sjukdomsutvecklingen i kombination med oftast okända miljöfaktorer. I ett internationellt samarbete försöker vi hitta de gener som orsakar dessa tumörer. Genom att jämföra arvsmassan hos sjuka och friska hundar hoppas vi hitta de gener som predisponerar vissa hundraser till juvertumörer. Med kunskapen om vilka genetiska komponenter som ligger bakom sjukdomen kan vi utveckla bättre diagnostik metoder.

Vi hoppas kunna utveckla ett gentest (DNA-test) som kan påvisa anlagsbärande individer (individer med ökad risk att utveckla juvertumörer). Detta skulle bidra till ett effektivare avelsarbete där sjukdomsfrekvensen på sikt kan minska hos de drabbade raserna. Information om de biologiska mekanismer som drabbas kan också leda till bättre läkemedel. Projektet syftar till att öka kunskapen om juvertumörer, förbättra behandlingen och minska lidandet. Vi har förhoppningar om att också kunna bidra till förståelse av sjukdomen både hos människa och hos hund.

Har du några frågor om tumörsjukdomar hos hund? Då kan du kontakta:

Patricio Rivera, leg veterinär
Doktorand i onkologi, hund och katt
Institutionen för Kliniska vetenskaper
Sveriges Lantbruksuniversitet
Tel: 018-67 29 57
e-mail: Patricio.Rivera@kv.slu.se
www.c3o.se
<http://hunddna.slu.se>

